

Digitalizálás lépésről lépésre

November 10-én és 11-én rendezték meg az Országos Széchényi Könyvtárban (OSZK) a *Digitalizálás lépésről lépésre* című MINERVA-Plus műhelykonferenciát. A rendezvény első napján főként a képalapú digitalizálás gyakorlati kérdései voltak napirenden. Bemutatták a MINERVA projekt 6. munkacsoportja által szerkesztett *Good Practice Handbook (version 1.2)* című kiadvány magyar fordítását, ami gyakorlati útmutatásokkal segíti a digitalizálási projektek résztvevőit.

Rónai Iván, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma (NKÖM) főosztályvezetője az európai szintű együttműködésre, az egyes tagállamok digitalizálási törekvéseinek összehangolására hívta fel a figyelmet, a versenyképesség megvalósítása érdekében. Előadásában ismertette a MINERVA projekt egyes munkacsoportjait és azok tevékenységét is.

Káldos János, a Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) munkatársa a nap folyamán két előadást tartott. Az első előadásban a digitalizálás alapfogalmainak tisztázásáról, a művelet elméleti és gyakorlati korlátairól, a digitalizálási projekt folyamatairól és annak összetevőiről volt szó. A délutáni előadás részletes áttekintést adott a digitalizálási szabványokról, az állóképekre vonatkozó metaadatokról és azok forrásairól.

Kastaly Beatrix a digitalizálás állományvédelmi kérdéseiről, a forrásdokumentumokat érő káros hatásokról beszélt.

A digitalizált képi állományok fizikai jellemzőiről, az optimális felbontás kiválasztásáról és a tömörítési lehetőségekről igen részletes és pontos adatokkal szolgált *Mihalik József*, a HM Térképészeti Kht. szolgáltató osztályának vezetője.

A Pyhtea Kft. digitalizálási gyakorlatáról élő videoközvetítés segítségével kaptak képet a résztvevők, majd *Török Máté* – a kft. egyik munkatársa – mutatta be a képfeldolgozás általuk is alkalmazott módszerét.

A képek digitalizálásával kapcsolatban több előadó felhívta a figyelmet arra, hogy mennyire fontos az első „nyers kép”, a master kép archiválása, mivel az eltérő felhasználói igények kielégítésére számtalan javított, retusált változat készül, megváltoztatva az eredeti dokumentum információtartalmát. *Horváth Ádám*, az OSZK informatikai főigazgató-helyettese a digitális kötelempéldányok kezeléséről, a munkafolyamatok szoftveres környezetéről beszélt.

A Neumann-ház munkatársa, *Legeza Dénes* a digitalizálás jogi útvesztőiben segített eligazodni, bár az előadást követő hozzászólásokból kiderült, hogy a jelenlegi magyar jogi környezet szinte lehetlenné teszi a digitalizáló műhelyek számára a – minden részletre kiterjedő – jogkövető magatartást. A beszélgetésben felmerült az a kérdés is, hogy vajon kell-e jogdíjat fizetni az eredeti képek javított vagy restaurált változatai után, mivel ez a digitalizált kép már nem azonos azzal az eredetivel, amit a szerző létrehozott.

Krén Emil, a Központi Fizikai Kutatóintézet (KFKI) kutatója a digitalizált képgyűjtemények on-line szolgáltatásáról, webes megjelenítésük fázisairól beszélt. A felállított modellben nagy hangsúlyt fektetett a használhatóság követelményére.

Az első nap záró előadását *dr. Plihál Katalin* – az OSZK térképtárának vezetője – tartotta *Térkép helyett kép?* címmel. Fontos információkkal szolgált a digitalizált kartográfiai dokumentumok webes megjelenítési lehetőségeiről és korlátairól.

A konferencia második napján a szöveg alapú digitalizálás témakörét járták körül az előadók. *Bánkeszi Katalin*, a Neumann-ház igazgatója a digitalizálási projektek előkészítésének és megtervezésének fontosságát hangsúlyozta. *Jelles napok, Olvasni jó!* és *Irodalmi képek* elnevezésű szolgáltatásaikkal a már létrehozott digitális tartalmak sokoldalú felhasználására igyekeznek mintát adni.

Sudár Annamária a Neumann-ház digitalizálási gyakorlatáról beszélt. Megismertük a kezdeteket, amikor még nagy dolognak számított, hogy egyáltalán van tartalom a neten. Aztán később

már a minőségen volt a hangsúly. Eleinte még nem nevezték meg, hogy az adott mű mely kiadását célszerű digitalizálni. Ma már egyértelmű, hogy a megfelelően korrektúrázott kritikai kiadásokat érdemes felhasználni. A kiadások kiválasztását a Neumann-házban 2003 óta három szakértő segíti. Az előadó elmondta azt is, hogy szükség lenne igényfelmérésre az egyes tudományterületeken (pl. reáliák) és esetleg fel kellene osztani a szakirodalom területeit a nagy digitalizáló műhelyek között.

Bacsa András, a Neumann-ház munkatársa az OCR előnyeit és hátrányait ismertette. Jelenleg kottákat és képleteket nem lehet szöveggént digitalizálni. Sajnos tudomásul kell vennünk, hogy a szövegfelismertetéssel elvesznek a dokumentum keletkezésének korára jellemző tipográfiai megoldások és az egyes nyomdákra jellemző betűtípusok is. Ezt az árat fizetjük azért, hogy a digitalizált dokumentum teljes szövege kereshető legyen és hogy a fájl minél kisebb helyet foglaljon szerverünkön. Szerencsés helyzetben vannak azok a műhelyek, ahol nem kényszerülnek választásra, hanem meg tudják őrizni és szolgáltatják a dokumentumot képként és felismertett szöveggént is.

Takáts Béla a szolnoki Versey Ferenc Megyei Könyvtár korrektúrázási gyakorlatáról beszélt. Az előadás résztvevői hasznos gyakorlati tanácsokat kaptak a korrektúrák készítéséhez. Előadásában kitért arra, hogy mit kezdjük azzal, ha a szerző helyesírási hibát ejtett az eredeti műben, mit és hol szabad kijavítani a digitalizált változatban, miért célszerű az eredetitől eltérő betűszínt alkalmazni a szöveg egyes pontjain a korrektúrázás során. A három legfontosabb jó tanács, hogy következetesen járjunk el minden esetben, egységes gyakorlatot alakítsunk ki és mindezt pontosan dokumentáljuk.

Király Péter, az Arcanum Kft. munkatársa az xml alapú szöveg- és karakterkódolás előnyeit és hátrányait mutatta be.

Bakonyi Géza a metaadatok rendszeréről beszélt. Elmondta, hogy a metaadatok alkalmazásakor a keresés áll a középpontban, az információ megtalálhatósága. Javasolta, hogy a metaadatok készítésében a Dublin Core-hoz igazodva, a funkcionális megfeleltetésre törekedjünk, az adatelem-készleteinket pedig a keresési feltételeknek megfelelően alakítsuk ki.

Antonella Fresa, a MINERVA projekt olaszországi képviselője bemutatta a kulturális weboldalak tíz minőségi követelményből álló ellenőrzőlistáját. A projekt keretében létrehoztak egy mátrixot, amelyben egytől háromig pontozható, hogy mennyire tökéletes, illetve nem tökéletes az adott weboldal. A táblázat oszlopában az oldal készítésének egyes munkafolyamatai találhatók, a tervezéstől a megjelenésig. A sorokban pedig a tíz prioritás van felsorolva. Az egyes prioritások fontosságát pontozzák a különböző munkafolyamatokban. Kiderült, hogy a legfontosabb folyamatok a tervezés, a design, a kivitelezés és a publikációs szakasz, tehát a projektvezetőnek ezekre kell fokozottan koncentrálnia. További fontos szempontként említette az előadó az átjárhatóság biztosítását.

Drótos László előadásának középpontjában a felhasználói igények pontos felismerése és az azoknak megfelelő szolgáltatások kialakítása állt. Mit várnak az emberek a digitalizált dokumentumoktól? – tette fel a kérdést az előadó, mivel a megjelenési formátum(ok) kiválasztása nagyban befolyásolja, hogy az adott szolgáltatás sikeres lesz-e. Jó tanácsként elhangzott, hogy nézzük meg más gépekről is a végeredményt, mert a különböző megjelenítés miatt előfordulhat, hogy mások nem ugyanazt látják, amit mi.

Ajánlott az ISO 88592-2-es szabvány használatát, a latin 2-es kódkészlet alkalmazását, egyszerű betűtípus választását, relatív méretek megadása, hogy a lábjegyzetek a dokumentum végén legyenek (így jól nyomtathatók), és több formátumot kell elérhetővé tenni. Ne használjunk frame-eket, stílusfájlokat és automatikus elválasztást.

Vaskó Péter, a Filmvilág rovatszerkesztője a folyóirat nemrégiben létrejött digitális archívumát ismertette, létrehozásának tapasztalatait osztotta meg a résztvevőkkel. Elmondta, hogy az elkövetkező másfél évben befejeződik a huszonöt éves Filmvilág évfolyamainak adatbázisba rendezése, így on-line formában elérhető lesz a folyóirat valamennyi száma, ráadásul a digitalizált szövegek mellett minden oldal faksimile-másolata is megtalálható lesz.

Tóth Tünde irodalomtörténész, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Informatika Önálló Program munkatársa a hálózati kritikai kiadásokról beszélt. Az általuk készített hálózati kiadások esetében több forrás is

rendelkezésre áll a kutatók számára. Jó példa erre az *Effectus Amoris* (1998–99) hálózati kritikai kiadása, ahol egymás mellett láthatjuk a mű mai helyesírású, ejtéstükrözött és betűhű átiratát fakszimilével.

Renkecz Anita, a MEK munkatársa előadásában elmondta, hogy a digitalizált végtermékek még csak kis mértékben láthatóak. Az on-line hozzáférés előmozdítására hívta fel a figyelmet. Részletezte a közgyűjteményi szféra teendőit: pontosan fel kell mérni a jelenlegi helyzetet, egy szempontrendszer segítségével kell kijelölni azoknak a periodikumoknak a körét, amelyeknek minél hamarabb meg kell jelenniük digitalizált változatban.

Sámuelné Ábrahám Mónika, a József Attila Megyei Könyvtár munkatársa az *Új Forrás* című folyóirat digitalizálásának tapasztalatait osztotta meg hallgatóival.

Moldován István a rendezvénysorozat zárásaként összefoglalta a két nap eseményeit. Hangsúlyozta, hogy növelni kell a rálátást a digitalizált dokumentumokra. A projektek nyilvántartása szintén fontos lenne, az átláthatóság érdekében. A Nemzeti Digitális Archívumot a digitális dokumentumok MOKKA-jaként említette. (Egyszer talán a digitális dokumentumok Mekkája is lehet majd, ahova nem csak az életben egyszer, hanem nap mint nap érdemes lesz „elzarándokolni”!) Felhívta a digitalizáló műhelyek figyelmét arra, hogy az ajánlott metaadat-rendszereket lenne jó alkalmazni. Módszertani alapok letételében is sokat nyújtott a rendezvény.

Köntös Nelli

400 évvel ezelőtt jelent meg Szenci Molnár Albert *Dictionarium Latinovngaricum ... Vngaricolatinum Nürnbergben*

Szenci Molnár Albert (1574–1634) szótára megjelenésének négy századik évfordulója alkalmából 2004. október 29-én tudományos konferenciát szervezett a Károli Gáspár Református Egyetem és az Országos Széchényi Könyvtár.

P. Vásárhelyi Judit elnöki megnyitójában örömet fejezte ki, hogy a nemzeti könyvtár adhatott otthont a színvonalas konferenciának.

Szűcs Ferenc, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora köszöntőjében megemlékezett Szencinek a református egyház és hívek számára megjelentetett kiadványairól (zsoltárok, javított Károlyi-biblia). Mint elmondta, „a *Psalterium Ungaricum* a reformátusok ajkán régóta él”. „Szenci Molnár Albert énekelteti a magyarokat”, szótára pedig új ruhába öltöztette a magyar nyelvet. Károli Gáspár és Szenci Molnár Albert öröksége ma is időszerű tudományos kérdéseket vet fel, és újabb feladatok elé állít minket.

Szathmári István professzor a *Mennyiben szolgálták Szenci Molnár Albert szótárai a magyar irodalmi nyelv (standard) létrejöttét?* témában tartott előadást. Említést tett Szenci nyelvtanáról, amely először rendszerezte nyelvünket, és Pázmány Péter tetszését is elnyerte. Szenci Sylvester János után elsőként ismertette meg Európával a magyar nyelv sajátosságait. A jogi, orvosi, liturgikus és a hivatali élettel kapcsolatos műszavak szép számban szerepelnek szótárában, ami arról tanúskodik, hogy Szencit az élet teljessége érdekelte, és pályáján nem csak egy tudományterület művelésére szorítkozott.

Pusztai Ferenc professzor Pirnát Antalt idézve „jó, könnyen használható kéziszótárnak” nevezte Szenczi latin–magyar, magyar–latin szótárát. E kétnyelvű lexikon szerinte nyelvtörténeti típusú, mivel fontos adatokat közöl nyelvünk XVI. századi állapotáról. Jelentős mértékben támaszkodik Petrus Dasypodius *Dictionarium Latinogermanicum et vice versa Germanicolatinum* című művére. Az értelmező típusú szótárnak is előképe, mivel számos értelmezett szókapcsolatot közöl. A különböző jelentések (*item ... item ...*) megadásával a közel másfélszáz év múlva megjelenő, számozott jelentésű szótár felé mutat előre. A szótár magyar–latin része „szótárfüzet” típusú, és azért is jelentős, mert megjelenéséig nem volt segédeszköz a magyarról latinra fordítók számára.

Szerencsés egybeesésként a konferenciára elkészült Szenci nyelvtanának, a *Novae grammaticae Ungaricae libri duonak* (Hanau, 1610) fakszimile kiadása és magyar fordítása. *Vladár Zsuzsanna*, a magyar fordítás elkészítője előadásában e grammatika terminológiáját vizsgálva felhívta a figyelmet többek között arra, hogy a

műben sok utalás található a magyar és a héber nyelv közös(?) tulajdonságainak elemzésére. A két nyelv kapcsolatának kutatását ösztönözhette az a felismerés, hogy jelentősen eltérnek a latintól. A Szentírással foglalkozó tudósok pedig egyébként is kiemelt figyelemben részesítették a *szent nyelvet*. Szenci műve, amelyre Petrus Ramus nyelvtana gyakorolt jelentős hatást, később Geleji Katona István és Pereszlényi Pál grammatikáinak szolgált forrásul, észrevételei, megállapításai közül affixum-elmélete pedig a későbbi századokban is éreztette hatását.

Paczolay Gyula professzor a Baranyai Decsi János közmondás-gyűjteményében és Szenci szótáraiban előforduló szólásokat és közmondásokat vetette össze. Baranyai Decsit az első magyar közmondásgyűjtőnek tekinthetjük, aki kibővítette és részben magyar közmondásokkal helyettesítette Erasmus közmondás-gyűjteményét (Bártfa, 1598). Megállapítható, hogy Szenci az 1611-ben kiadott *Lexikon*ában „hatékonyan” dolgozta fel Baranyai Decsi művét. Ha két hasonló példát talált, akkor általában a rövidebbet vette át. Szenci szótárának anyagát Pápai Páriz Ferenc (1649–1716), a széles ismeretekkel rendelkező tudós, Szenci magyar–latin szótárának átdolgozója használta fel később.

Régi könyveink előszavai, dedikációi értékes adatokat nyújthatnak a művek körül bábáskodó mecénásokról, támogatókról. A *vándorló humanista támogatása: Szenci Molnár Albert patronálásának lenyomatai a magyar–latin szótárban* című előadásában *Sebők Marcell* elmondta: Szenci „ügyesen” talált patrónust, ebben az értelemben (is) jó „humanista” volt. A *Dictionarium Ungaricolatinum* ajánlólevelében többek között Thököly Sebestyénnek (*Quantas vero tibi gratias debeam...*), Sebastianus Ambrosiusnak (... *cum Reverendo viro Domino Sebastiano Ambrosio...*) és Thököly Sebestyén fiának, Istvánnak (... *quae me humanitate et favore Generosus Dominus Stephanus Tökölyi filius tuus dilectus in Acedemico condiscipulatu semper complexus fuerit*) mond köszönetet a támogatásért.

Szabó András professzor *Szótárak és lexikonok Strassburgban illetve Herbornban* címmel Johannes Pappus, Petrus Dasypodius, Sibolti Demeter, Johannes Piscator, Matthias Martinus és Károli Gáspár művein keresztül azt a szellemi-tudományos légkört vázolta fel, amely Szencinek szótára és nyelvtana elkészítésekor

szolgált támpontként. Szenci világotlátott ember volt, tanulóévei alatt megfordult Wittenbergben, Heidelbergben, Strassburgban és Herbornban, később pedig Frankfurtban, Ambergben, Altdorfban, Nürnbergben, Prágában, Marburgban, Oppenheimben és Hanauban is. Szótára megírásához Strassburg és Herborn tudományos közege járult hozzá a legnagyobb mértékben. Fontos tény, hogy Szenci szótárában (Nürnberg, 1604) megtalálhatjuk Johannes Piscatornak (1546–1625) és Bartholomaeus Keckermannak (1571–1608), tehát a kor jelentős tudósainak üdvözlőverseit is.

P. Vásárhelyi Judit Adalékok a Lexikon Függelékéhez címmel Szenci 1621-es szótára függelékének kronológiai részére hívta fel a figyelmet. Megállapította, hogy Szenci a magyar történelemre vonatkozó kronológiáját nem Székely István Világkrónikájából, hanem Thuróczy János latin nyelvű, külföldön is ismert krónikájából alkotta meg. Az egyes szótárkiadások függelékének összeállításakor újabb és újabb szempontokat érvényesített. Így az *elocutio, iurisprudentia* után a *historia* is hangsúlyossá vált a harmadik kiadásban.

Viskolcz Noémi Elias Hutter, a tudós nyelvész, nyomdász és Szenci kapcsolatát elemezte Szencinek egy újonnan felfedezett levele kapcsán. Szenci 1604-es szótára számos nyomát őrzi Hutter egyetemes nyelvtani felfogásának. Hutter kora egyik legjelesebb hebraistája volt, számos poliglott bibliát adott ki, méltán nevezték az „egyetemes szentírástudomány” jeles alakjának. Fontos tény, hogy Szenci 1604-ben Nürnbergben nála lakott, és szótárát is először Hutter adta ki ugyanebben az évben. Sajnos Hutternek 1604-ben hatalmas adósságai miatt el kellett hagynia várost, és élete későbbi szakaszáról nem sok mindent tudunk.

Imre Mihály Szenci szótárkiadásának elméleti és gyakorlati szempontjait elemezte, és a XVI. század eleji nyelvi, esztétikai és stilisztikai törekvéseknek a műre gyakorolt hatását vizsgálta. Petrus Dasypodius *Dictionarium Latinogermanicum et vice versa Germanicolatinum* című szótára jelentős forrás volt Szenci számára. A reneszánsz és a humanizmus feltámasztotta Cicero eszményeit (*copia rerum et verborum* stb.) és a *puritas* fogalmát, a reformáció pedig azt hangsúlyozta, hogy a tiszta isteni szót tiszta nyelven kell érthetővé tenni. Jelentős tekintély-

nek számított Luther és a német irodalmi nyelvről vallott felfogása is (*purus et Germanus*). A magyar szerzők és előzmények közül Szikszai-Fabricsius Balázst és művét (*Nomenclatura seu dictionarium Latino-ungaricum*) emelte ki.

Szelestei Nagy László 5000 magyar glossza egy 1554-ben kiadott Calepinus-szótárban című előadásában a Veszprémi Püspöki Könyvtárban őrzött 1554-es Calepinus-kiadás magyar glossátorában a Calepinus-szótár magyar megfelelőinek elkészítőjét vélte felfedezni.

Szenci nemcsak nyelvtanával és szótáraival alkotott jelentőset. Zsoltárátköltése egyike a legtöbbször kiadott magyar nyelvű könyveknek, zsoltárainak többsége a legismertebb gyülekezeti énekek közé tartozik. *Tóth Tünde* új megközelítésmódot választott, mivel a *Tria genera dicendi* című előadásában a *Psalterium Ungaricum* előszavában idézett versrészleteknek a retorikai szempontok szerinti elemzését végezte el.

Szentpéteri Márton A költői játék ismeretelméleti szerepe. Adalékok a Lusur poetici értelmezéséhez című előadásában a mű filozófiai-szellemtörténeti előzményeit és lényegét vizsgálta. A műre vonatkozó korábbi szakirodalom (*Szőnyi György, Szörényi László, P. Vásárhelyi Judit*) ismertetése után arra a kérdésre kereste a választ, hogy a Hanauban 1614-ben megjelent „csodabogár-antológia” vajon játék, mágikus értelmezésű versgyűjtemény, természetbölcseleti mű vagy esetleg szekularizációs játék-e. Szenci izgalmas személyiség, kíváncsi ember volt, és nagy hatást gyakorolt rá Piccart, Ramus, Alsted és Comenius nyomán tudjuk, hogy a „természettudós is lehet humanista”.

Kecskeméti Gábor Pécseli Király Imre retorikája és Szenci kapcsolatát elemezte. Pécseli Király Heidelbergben Szenci környezetében tanult, és *Isagógiés rhetoricae libri duo* című műve Oppenheimben jelent meg 1612-ben. Pécseli műve nem marburgi ösztöndzsről tanúskodik, hanem más szerzők (Dresser, Schollius, Chytraeus, Fossius) hatását mutatja.

A tizenhárom előadás Szenci életútjának és művének részletes és mély vizsgálatát adta. Az előadók nyelv- és irodalomtörténeti kutatásaik eredményeinek ismertetése mellett a sokoldalú tudós emberi alakját is közelebb hozták, és precíz kitekintést adtak a XVI–XVII. századi Európa kiemelkedő alakjainak (irodalom, nyelvészet, filozófia) tevékenységére is. Örülünk a frissen

megjelent könyvnek, és várjuk a folytatást: a konferencia előadásainak megjelenését – amelyek előreláthatólag az OSZK *Libri de libris* sorozatában látnak majd napvilágot – és Szenci szótárainak (1611. és 1621.) faksimile kiadását.

Ekler Péter

Méliusz-napok Debrecenben

A Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár névadója 2003 óta Méliusz Juhász Péter debreceni püspök, prédikátor, szakíró. A névadó megismertetését és egyúttal a könyvtár munkatársainak belső továbbképzését szolgáló ún. Méliusz-hetet 2004. október végén második alkalommal rendezte meg könyvtárunk.

A Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár 2003 óta részt vesz A könyvtári minőségfejlesztés 21 programban, ezért az idei Méliusz-napok továbbképzési programja a minőségbiztosításra épült. *Dr. Skaliczki Judit*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma könyvtári főosztályának vezetője tartott egy ún. ráhangoló, bevezető előadást a könyvtári minőség, minőségpolitika és minőségirányítási rendszer kérdésköréről, majd *Zalainé dr. Kovács Éva*, a Corvinus Egyetem kertészeti könyvtárának igazgatója értékelte a programba bekapcsolódott intézmények munkáját. E könyvtárak mérési eredményei – noha azonos módszertani elvek alapján jöttek létre – sokszor csak korlátozásokkal hasonlíthatóak össze egymással, mivel más-más társadalmi környezetben, eltérő személyi és tárgyi feltételek között működnek az egyes intézmények. A méréseknél a könyvtárak viszonylagos szabadságot élveztek a mintaválasztásnál, viszont a rosszul megválasztott minta később nem valós mérési eredményeket tükrözött. A minőségbiztosítási mérések eredményei összehasonlításának célja egyelőre sokkal inkább az egymás módszerválasztásából, elemzéseiből való tanulás, semmint a könyvtári rendszer működésére vonatkoztatható tapasztalatok levonása volt (ez talán a pályázat későbbi szakaszában valósulhat meg).

Az első továbbképzési napot kedden a *Vidra Szabó Ferenc* által vezetett érdekes beszámoló és a számolások, mérések során felmerült problémák megvitatása követte. Három város (Debrecen, Eger, Szolnok) nem könyvtárhasználó

lakossága körében végzett vizsgálat eredményeit ismerhettük meg. Természetesen előzetesen már igyekeztünk tájékozódni a partner könyvtárak mérési eredményeiről a könyvtárak honlapjairól és a nyomtatásban közzétett anyagokból. A kérdőíves felmérés kvótás mintavételébe Debrecen, Szolnok és Eger felnőtt középkorú, nem könyvtárhasználó lakosai kerültek bele háromféle városrészből (városközpontban, lakótelepen és kertvárosban élők). Ez a mérés a könyvtárak marketingkörnyezetének részletes feltárását szolgálta annak érdekében, hogy a könyvtár marketingmunkája során majdan célcsoportokat képezhesen és e célcsoportok könyvtárhasználati mutatóinak javítása érdekében marketingstratégiát dolgozhasson ki. De hol vagyunk mi mindentől?

Egyelőre az is a meglepetés erejével hatott, hogy a vizsgált könyvtár nevét legkevésbé a debreceniek ismerik. (A megkérdezettek 72 százaléka, bár ehhez mindjárt hozzágondolhatjuk, hogy nagyjából másfél éve viseli könyvtárunk Méliusz nevét.) Ugyanez az arány Egerben 95, Szolnokon 93 százalék. Az azért megnyugtató bennünket, hogy Debrecenben a megyei könyvtárról tudnak a legtöbben a megkérdezett nem könyvtárhasználók közül, noha városunk talán az ország egyik, könyvtárakkal legjobban ellátott települése. (Külön városi könyvtárhálózat, a Debreceni Egyetem több könyvtára, főiskolai könyvtár, pedagógiai szakkönyvtár és egy patinás egyházi könyvtár – a híres Református Kollégiumi Nagykönyvtár – működik még a városban.)

A teendőinket is megmutatta a lakosság körében végzett vizsgálat: törődnünk kell azzal, hogy névadónkat, Méliusz Juhász Pétert minél szélesebb körben ismerje regisztrált és (egyelőre) nem regisztrált könyvtárhasználóink népes serege. Méliusz gazdag, sokrétű munkásságát, máig ható kultuszát először is nekünk magunknak kell megismernünk, mert csak így tudjuk közelebb hozni a debreceniekhez, akik egy kérdőíves megkérdezés során éppen őt választották a könyvtár névadójának. Nem volt könnyű a döntés, mivel Debrecen számos jeles személyiséggel büszkélkedő város, s a hírességekről már sok létesítményt elneveztek. A megkérdezés nagy szóródással, de mégis Méliusz Juhász Péter javára dőlt el, ami talán azt is jelzi, hogy a református hagyományok őrzése a XXI. század debreceni polgárának is fontos. Méliusz Juhász Pé-

ter mindig következetesen ragaszkodott a kálvini hithez, és nem engedte a XVI. században korszerűnek tekintett antitrinitárius eszmék terjedését. Úgy gondolta, hogy csak egy „lélekben erős” ország védheti meg magát a szüntelen török fenyegetéssel szemben.

A Méliusz-hét első két napja – amely a minőségbiztosításról szólt – megerősített bennünket abban a hitünkben, hogy számos pozitív eredményt is elkönyvelhetünk, de javítanunk kell bizonyos szolgáltatásaink ismertségét a nem könyvtárhasználók körében (pl. könyvtárközi kölcsönzés, folyóirat-kölcsönzés). A könyvtárközi kölcsönzés megyei könyvtári mutatói azért váltottak ki vitát, mert könyvtárunk a legtöbb dokumentumot kölcsönadó intézmények között szerepel, ugyanakkor viszonylag kevés könyvet kaptunk más könyvtáraktól. Ez az eredmény is csak a debreceni könyvtári környezet ismeretében érthető meg igazán, és számos összetevő együttes elemzését igényelné. (Például, hogy milyen egyéb könyvtárak elégíthetik ki az igényeket az adott településen, melyek a „spontán” igények és melyeket erősít, illetve támogat a könyvtár maga, milyen a könyvtárközi kölcsönzés reklámja és az mennyire hatásos stb.) A számítások, mérések végzésekor legtöbbszörnek az okozott gondot, hogy a kiszámított mutatót vagy a kapott mérési eredményt csak a többi mutatóhoz, illetve mérőszámhoz viszonyítva tudtuk volna elemezni. A minőségbiztosítás mint rendszer egészének áttekintése valószínűleg csak a következő mérési-számolási szakaszban valósulhat meg. Annyit azonban már most is érzékelhettünk, hogy a minőségbiztosítás csapatmunka, minden munkatársunk kiveszi a részét belőle, és igyekeznünk kell javítani a belső kommunikáció még fellelhető hiányosságain.

Summa summarum: tanulnunk kell más könyvtárak eredményeiből, „el kell lennünk” a máshol már bevált marketingtechnikákat, azaz a benchmarking eszköztárával kell élnünk. Különösen fontos ez Debrecenben, ahol az információs piac szegmentált, a hagyományos könyvolvasás is számos intézményen keresztül juthat el mindazokhoz, akik ún. hagyományos könyvtárképpel rendelkeznek. Azok pedig, akik szerint a könyvtár több mint könyvkölcsönző hely, még többet várnak. A kérdés csak az, hogy kik fogják majd kielégíteni az igényeiket!? A könyvtár ebben a versenyben nem maradhat le, mert ahogy

azt Vidra Szabó Ferenc megfogalmazta, a marketing nem más, mint túlélési stratégia, és ez nem is kevés!

Október 27-én, szerdán *Bánkeszi Lajosné*, a Neumann Kht. ügyvezető igazgatója számolt be a kulturális örökség eddigi digitalizálásáról, illetve a közgyűjtemények felelősségéről a tartalomszolgáltatásban. A Neumann Kht. szolgáltatásainak bemutatása után a digitalizálás tapasztalatairól szólt, például arról, hogy milyen szempontokat érvényesítsünk a digitalizálandó tartalmak kiválasztásakor. Többnyire a nagyközönség számára érdekes anyagot, kuriózumokat, helyi különlegességeket digitalizálnak. Leggyakrabban a helyismereti gyűjtemények dokumentumait szokták kiválasztani, az állományvédelmi szempontokat is figyelembe véve. A digitalizálást érdemes „duplán” elvégezni, azaz a nyilvános szolgáltatás alapját képező digitális példány mellett egy archív, állományvédelmi célokat szolgáló példányt is érdemes előállítanunk.

A helyismereti dokumentumok digitalizálását könyvtárunk is végzi. Délután *Gellér Ferencné dr.*, könyvtárunk igazgatója bemutatta a Debreczeni Képes Kalendárium CD-ROM-on és DVD-n hozzáférhető változatát, majd *Burai István*, a könyvtár számítástechnikusa a Debrecen bibliográfia (a Debrecen története című könyvsorozat hetedik, *dr. Bényei Miklós* történész által összeállított kötete) hálózaton, interneten való hozzáférhetőségét, sokoldalú keresési szempontjait ismertette. A Debreczeni Képes Kalendárium, Debrecen történetének 1901-ben indult, forrásértékű dokumentuma esetében a képekkel illusztrált, de igen rossz fizikai állapotú kiadvány digitalizálása és szolgáltatásra alkalmassá tétele volt a cél, míg a Debrecen bibliográfiánál egy Word szövegszerkesztővel elkészített dokumentum interneten való megjelenítését tekintették feladatnak munkatársaink. Mindkét munka régi hiányt pótol és új könyvtári szolgáltatások alapját képezi majd.

Október 29-én, pénteken a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés elnöke, *dr. Juhászné Lévai Katalin* látogatott el könyvtárunkba. A fenntartóval való találkozásnak valamennyien nagyon örültünk, leginkább az új könyvtárépület B változatra tett ígérete miatt. Az igazgatónő ismertette a könyvtár 2004. évi pályázatait. Immár második alkalommal került sor az ún. Méliusz-emléklap átadására, amelyet a dolgozók titkosan

leadott szavazatai alapján olyan személynek szánunk, aki az adott évben kiemelkedő teljesítményt nyújtott. Az idén *Haragozó Attiláné*, a gyermek- és ifjúsági részleg vezetője kapta az emléklapot és a vele járó pénzjutalmat.

Ugyanezen a napon, este egy előadást hallottunk Méliusz Juhász Péter (1531?–1572) személyiségéről, működéséről *dr. Fekete Csabától*, a Református Nagykollégium kutatójától. Az előadó remekül mutatta be Méliusz korát. Sokakban megfogalmazódott a kérdés, hogy mit nyújt a több mint négyszáz évvel ezelőtt élt püspök példája nekünk, a XXI. század könyvtárosainak. Úgy gondolom, nagyon sokat. Mindenekelőtt kitartásra, az elvekhez való ragaszkodásra tanít. Méliusz arról is prédikált, hogy a fejedelem egyenrangú azzal a közösséggel, amelyért felel. (Azaz ne vegyen el többet a dézsmánál stb.) Napjaink könyvtárosainak is figyelniük kell a társadalmi egyenlőtlenségek valamiféle kiegyensúlyozására. Az információkhoz, dokumentumokhoz való demokratikus hozzáférésre, a fogyatékkal élő könyvtárhasználók megsegítésére – és már vissza is értünk a Méliusz-hét kiindulópontjához, a minőségbiztosításhoz.

Névadónk hetének rendezvénysorozatát szombaton Méliusz Juhász Péter Egyetem téri szobrának megkoszorúzásával zártuk. *Tóth-Máté Miklós* előadóművész Ady-szavallatával gazdagodva térhetett ki-ki haza. A koszorúzással – reméljük – új hagyományt teremtettünk.

Szabó Eszter

Természetadta anyagok és a modern technika: borsodi és erdélyi gyermekkönyvtárosok találkozója Kisgyőrben

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének (MKE) Borsod Megyei Szervezete 2004. szeptember 29-étől háromnapos tanácskozást szervezett Kisgyőrben gyermekkönyvtárosok számára. Az összejövetel a Nemzeti Kulturális Alapprogramhoz benyújtott sikeres pályázat segítségével valósult meg. A tanácskozás programját *Népi hagyományok és információtechnológia a gyermekkönyvtári munkában* címmel tettük közre.

Mielőtt részletesen beavatnám az olvasót a három nap eseményeibe, kérem, engedjék meg, hogy néhány szó erejéig szóljak a találkozás kicsit rendhagyó formájáról.

Esetünkben a tapasztalatcsere kifejezés használata nem volt véletlen. A szervezés során hátunk mögött hagytuk a tudományos tanácskozások bizony sokszor egyhangú légkörét. Így bennünk, szervezőkben egy olyan összejövétel létrehozásának igénye fogalmazódott meg, ahol a résztvevők aktivitása meghatározó szempont.

Az azonos szakterületen dolgozók részéről a tapasztalatok és a módszerek kicserélésének vágya minden tanácskozás után jogosan felmerülő igény. Találkozónkkal most ennek a – reményeink szerint – valós elvárásnak akartunk időt és teret biztosítani.

A résztvevők közé elsősorban a megyében dolgozó gyermekkönyvtárosokat vártuk, de szeretettel hívtuk meg a határainkon túl élő kollégákat is. A csíkszeredai Hargita Megyei Könyvtárból és a székelyudvarhelyi Városi Könyvtárból érkező munkatársak jelenléte megtiszteltetés volt számunkra.

Az első nap az utazás, a gyülekezés, a szállás elfoglalása izgalmai közepette kezdődött el. A közvetlen és szeretetteljes vendégfogadás a faluházban található könyvtárban minden bizonytalanságunkat – ha volt ilyen – elfelejtette velünk. A házigazda szerepében elismerésünket kivívó *Grúz Attila*, a faluház-teleház igazgatója először bemutatta az intézmény összetett munkáját. Megtudtuk, hogy a községben igényes kulturális élet folyik. Minden évben megrendezik a már országos hírnevet szerzett szüreti napokat. A faluban ősi hagyománya van a fafaragásnak. Ezt a tradíciót ápolja a nyaranta megrendezett Csáládi Kézműves Szaktábor is. A kicsi települést körbejárva fedeztük fel a különböző kultéri alkotásokat, amelyek szinte meghatározzák a falu arculatát. Ezek mind itt készültek. Nem tudunk hosszasan elmerülni a szépségekben, hiszen ideje volt megkezdeni a tanácskozásunkat.

Az MKE Borsod Megyei Szervezete nevében *Bokrosné Stramszky Piroska* üdvözölte a résztvevőket, majd a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekrészlegének vezetője, *Miklós Katalin* vette át a szóvivői szerepet. Az első előadás révén a székelyudvarhelyi Városi Könyvtár gyermekkönyvtári munkájával ismerkedhettünk meg *Gálfí Rózsa Emese* segítség-

ével. Őt *Gyermekkönyvtári foglalkozások különös tekintettel a néphagyományok megismertetésére és megőrzésére a Hargita Megyei Könyvtárban* címmel *Berényi Zsófia*, a Hargita Megyei Könyvtár munkatársa követte.

A magyarországi közkönyvtárakéhoz hasonló gyermekkönyvtári tevékenység náluk ismeretlen, valójában nem is létezik. Néhány lelkes ember – előfordul, hogy kívülálló – szervez a gyermekek számára foglalkozásokat, de ez egyáltalán nem elvárás, hiszen ilyen foglalkozásokra alkalmas helyiség sincs.

Ezek után a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban folyó munkáról adott számot *Miklós Katalin*. A *Hagyományos és nem hagyományos gyermekkönyvtári foglalkozások a különböző dokumentumtípusok alkalmazásának tükrében* címmel megtartott beszámolóban hihetetlen programgazdagsággal találkozhattunk. Nagy figyelmet váltott ki a hallgatóságból a modern információhordozók bemutatása és alkalmazásuk a különböző foglalkozások során.

A könyvtárban gyakran fogadnak csoportokat a hagyományos könyvtári órák, valamint a gyermekek igazi érdeklődését kiváltó kézműves foglalkozások keretében is. A kiváló térbeli adottságokkal rendelkező könyvtár előadótermében rendszeresen tartanak rendezvényeket. A bábdarabok vagy egy-egy naptári ünnephez kötődő előadások megszervezése eddig nem jelentett gondot. Hasonlóképpen a korszerű kézművestechnikák megismertetése, az ehhez való eszközök megvásárlása sem okoz nehézséget a könyvtárosnak.

A következő megszólaló sok gyermekkönyvtárost érintő kérdést fejtetett. Van-e mit olvasniuk a gyerekeknek? – tette fel a kérdést *Pálfí Erika*, a Miskolci Városi Könyvtár József Attila Fiókkönyvtára Gyermekrészlegének munkatársa. A gyermekkönyvkiadás jelenlegi helyzetének elemzését tárgyaló beszámoló alátámasztotta a mindannyiunk számára ismert tényeket, miszerint nagyon sok gyermekkönyv jelenik meg változó minőségben. Sok az újrakiadás, jól-rosszul fordított idegen nyelvű regény. Nagyon hiányoznak a mai magyar szerzők művei.

A beszámoló után élénk eszmecsere alakult ki a kollégák között. Többen hiányolták a gyermekkönyvekről készült ismertetéseket, kritikákat, amelyek esetenként megkönnyíthetnék a könyvtáros, a pedagógus és a szülő tájékozódá-

sát a gyermekirodalomban. A kollégák egyetlen kivételt említettek csupán, a Csodaceruzát.

Felvetődött a gyermekirodalmi intézet hiánya is. Több európai országban a gyermekek olvasása kiemelt feladat, és külön intézmény foglalkozik vele. A kötelező olvasmányokkal kapcsolatos problémák e tanácskozáson is napirendre kerültek. Valóban szükséges-e eredetiben olvasni ezeket a regényeket vagy elegendő lenne egy igényes, irodalmár által írt, nyelvileg átdolgozott, rövidebb kiadás is? A hozzászólók ebben az esetben persze nem a *Száz híres regényre* gondoltak. A beszélgetés végén nem született egységes álláspont.

A kimerítő elméleti előadások és viták, majd egy rövid pihenő után a résztvevők is kikapcsolódhattak. A helyi népi zenekar segítségével gyimesi táncot tanulhattak a kollégák, ami remek hangulatot teremtett, végül mindenki számára felejthetetlen élménnyel zárta a napot a rövid bevezetés az erdélyi népzenei és néptánc-kultúrába.

A tapasztalatcsere második napját a szeptember csodálatos napsütéssel, valószínűtlenül kék éggel köszöntötte. A reggeli utáni kellemes séta a faluban és a közterületeken felállított elbűvölő szobrok látványa mindenkit elvarázsolta.

A kora délelőtti kezdődött foglalkozás megajándékozta a kollégákat az alkotás örömeivel. *Egyszer volt Budán kutyavásár: Mátyás-mese-hősök textilből* címmel vezette foglalkozását *Pető Anna* népi iparművész.

A szalvétatechnika, az üvegfestés és különböző öltések elsajátítása közben a gyermekkönyvtárosok néhány órára gyermekké válhattak. A foglalkozásról készült fotók megőrizték a kellemes emlékeket. Jó érzés volt látni az itt készült kis remekműveket.

Ebéd után a nap tanyalátogatással folytatódott. A természet tiszteletével megáldott tulajdonos birtokán tett séta, majd a mostanában nálunk még kurióznak számító szürkemarhatar-tás megismerése új élménnyel ajándékozott meg mindenkit.

Az utolsó nap egy rendkívüli személyiséggel hozta össze a csoport tagjait. *Máktiündérek, csutkanépek: természetadta anyagok alkalmazása a gyermekkönyvtári munkában* címmel *Herczeg Mária* csuhéművész tartott beavató foglalkozást. E hihetetlenül impulzív, kreatív ember elbűvölte a kis társaságot. Mindenki megmutatta, hogy

miként lehetséges a körülöttünk lévő anyagokból, szinte a semmiből újat, használható, egyedi szépségű tárgyat létrehozni.

Programunkra nagy szeretettel vártuk az MKE Gyermekkönyvtárosok Szekciójának elnökét is, *Budavári Klára* elfoglaltsága azonban sajnos nem tette lehetővé, hogy eljöjjön közénk. Ezért levélben köszöntötte a megjelenteket, majd felvázolta a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XVIII. Kerületi Nagykönyvtárában folyó hagyományör-ző foglalkozásokat.

Mire a hazautazás ideje érkezett, élményekkel, tapasztalatokkal gazdagodva köszöntünk el egymástól.

Gulyás Lászlóné
titkár

MKE Borsod Megyei Szervezete

Kulturális örökség?

Kulturális örökség, kulturális közvagyon címmel rendezett konferenciát az Országos Széchényi Könyvtár és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Média Oktató és Kutató Központja 2004. november 22–23-án.

Felkérésünkre tizenhét előadó vállalkozott megszólalásra, mindannyian szellemi és kulturális életünk jeles képviselői. A rendelkezésemre álló hely szűkössége nem teszi lehetővé, hogy minden előadást részletesen ismertessek, ezért csupán néhány, nekem tetsző és továbbgondolásra érdemesnek tartott gondolatot emelek ki a másfél napos folyamból.

A konferenciát *Dávid Ferenc* művészettörténész nyitotta meg. Bevezetőjében elmondta, hogy tizenöt évvel a rendszerváltás után itt az idő, hogy újradefiniáljuk a kultúrával kapcsolatos teendőket, kezdve a fogalmi tisztázással, folytatva a célok s befejezve a teendők megfogalmazásával. Tizenöt évvel vagyunk a szocializmus után, s mintegy harminccal a modernitás után. Egyfelől tehát a demokrácia és a kultúra viszonyát kell újrafogalmazni, másrészt a kultúra fogalmát mint olyat. A kulturális örökség fogalma, amely angol és francia nyelvű meghatározásokból s a hozzájuk tapadó hagyományokból vált általánosan használttá, ennek a helyzetnek az új hívószava. A kultuszminisztérium Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumaként való megnevezése előbb történt meg, mint a benne foglalt kultúrafogalom mély megtárgyalása s a rá vonatko-

zó konszenzus kialakítása. Ez a konferencia ennek a hiánynak a betöltésére igyekszik, s egyben arra is, hogy muníciót adjon a kultúrpolitikának elvi meghatározásokkal és gyakorlati prioritások megnevezésével.

Monok István, az OSZK főigazgatója köszöntőjében elmondta, hogy mélységesen helyteleníti napjaink szóhasználatát, amikor egy közgyűteménytől vagy kórháztól kizárólag „szolgáltatásokat” követelnek. Az ő személyes felfogásában az orvos ne egészségügyi szolgáltató legyen, hanem gyógyítsa meg a beteget, s a könyvtárnak sem csak szolgáltatónia, hanem szolgálnia kell az írott, hangzó és képi örökség elérhetőségét, kutatását, közzétételét.

György Péter esztéta, a konferencia ötletadója erre rímelve fejtette ki azt a véleményét, hogy ha elutasítjuk a közintézmények piacosítását, akkor azzal elutasítjuk a kapitalizmust, ám mégis szeretnénk, ha intézményeink nem a vesztes oldalon állnának – mint azt évtizedes gyakorlatuk már szinte kőbe rögzítette. Hogyan oldható fel tehát ez az ellentét? Tudomásul kell vennünk, hogy megváltozott az őrzés kerete és technológiája, a nemzeti kultúra eltűnőben van, s előretör a globális médiatér. Definiálnunk kell tehát, hogy mit értünk nyilvánosságon, hiszen megváltozott a hozzáférés és a kizárás tere. A problémára csak az lehet a megoldás, ha olyan közintézmények jönnek létre, melyek felveszik a versenyt az igényekkel.

Radnóti Sándor *Antik kulturális örökség – nemzeti kulturális örökség* című előadását azzal indította, hogy a nemzeti örökségnek a kultúrára és intézményeire vonatkoztatott fogalma a francia forradalomban kristályosodott ki. *Talleyrand* 1790. október 13-ai nemzetgyűlési beszédében a „Patrimoine National” három alapelvét határozta meg. Az első Franciaország kultúrtörténetének töretlen kontinuitása, a második a szabadság és a művészet géniuszának azonosítása, a harmadik a műemlékek szerepe a nemzeti oktatásban. Ez mintegy kijelölte a diskurzus területét. Ennek a diskurzusnak nagyon világosan meghatározott témája volt: az örökség tárgyainak, anyagi objektívációinak összegyűjtése és megőrzése. A gyűjtés és megőrzés feladata azonban korántsem volt magától értetődő. Legalább két alternatívája volt: a nemzeti kincsnek minősülő emlékek eladása és ezzel az állam pénzügyi gondjainak szánálása, illetve a zsarnokság, az egyenlőtlenség

és a babona jelképeiként való elpusztításuk. A harmadik lehetőség, a gyűjtés és megőrzés, a muzealizálás, megalapozásra szorult. S pontosan erre szolgált a kultúra kontinuitásának gondolata. A „Patrimoine National” fogalma voltaképpen nem más, mint a művészet, irodalom, tudomány mindaddig jobbára személyes kapcsolatokon alapuló virtuális reszpublikájának egy egyre komplikálódó intézményrendszerrel való felváltása. A jakobinus terror idején született meg a műalkotások elpusztítását tiltó rendelet, és e dekrétum első pontja szögezi le a művészeti és tudományos emlékek teljes történelmi örökségének megőrzését, ezt a máig érvényes alapelvet.

Kecskeméti Károly *Levéltár és emlékezet* című előadásában részletes történeti áttekintést adott a levéltár mint intézmény kialakulásáról. Ellentétben a krónikákkal és visszaemlékezésekkel, a levéltári iratanyag nem az utókor tájékoztatásának, hanem konkrét folyó ügyek elintézésének érdekében készült és készül ma is. De ezer, ötszáz, száz vagy húsz évvel keletkezése után, az olvasóteremben a hatósági tevékenység végterméke nyersanyaggá válik, a kutatás nyersanyagává. Forrásértéke végtelen. Noha a szakma hivatása az, hogy biztosítsa a történelmi emlékezet és kontinuitás fennmaradását, mégis szétszórt, szegényes és hiányos a szakirodalom a levéltárak történetéről. Míg a könyvtártörténet virágzó diszciplínává fejlődött, addig a levéltártörténeti bibliográfia, néhány igényesebb műtől eltekintve, nem túl bő.

Ma csak annyit tudunk, hogy mintegy ötven évvel ezelőtt megindult a levéltári paradigma-váltás. A most strukturálódó új levéltári paradigma természetesen megtartja a konzerválás és kommunikáció kettős imperatívuszát. Elméleti síkon a központi helyet a magát az információs tudományok közé soroló globális archivisztika igyekszik elfoglalni. Ennek a levéltártannak már ma domináló segédtudománya az informatika. A sokhelyütt intenzíven folyó kutatások ellenére továbbra is *per definitionem* nyitott kérdés, hogy a levéltárakat érdeklő hosszú távon (száz év fölött) hogyan lehet az elektronikus iratok fennmaradását biztosítani. A kulcsszavak 2004-ben: adatbázis, digitalizálás, internet egyfelől, állami levéltári és nemzeti írott örökség másfelől. A következő évtizedek könyvtáros és levéltáros nemzedékein múlik, hogy milyen mértékben sikerül a technológiai potenciált a kulturális örökséget feltáró tudományok szolgálatába állítani.

Horváth Iván irodalomtörténész előadását egy érdekes gondolatmenet köré építette fel, nevezetesen, hogy a történelem folyamán a szöveg-hordozók tartóssága egyre csökkent, a hozzáférés lehetősége pedig növekedett. A reneszánsz óta a térbeli nyilvánosság egyre erősödött, hiszen egyre több példány állt rendelkezésre egy-egy dokumentumból. Az Internet azonban véget vetett ennek az ideális állapotnak, hiszen manapság egy adott szöveg sokszor csak egyetlen helyen érhető el, s ha az a hely (szerver) megsemmisül, vele együtt a dokumentum is elvész. Erre a problémára hamarosan megoldást kell találnunk, hiszen elveszőfélben van kulturális örökségünk. Kultúránk egyre inkább másolás útján terjed. A kicsinyítéssel fokozódik a hordozó sérülékenysége, s ennek a folyamatnak a vége beláthatatlan, hiszen nem értünk még el a lehetőségeink határáig a dokumentumhordozók miniatürizálásában.

Ébli Gábor *Mitől a közé a gyűjtemény* című előadását a közgyűjtemény szó megmagyarázásával kezdte, majd feltette a kérdést: mitől is a közé egy gyűjtemény? Tulajdonosi helyzete, elnevezés szerinti státusa, avagy legalább ennyire tárgyainak nyilvánossága határozza ezt meg? A „köz” szó egyedül a tulajdon szempontját érvényesíti-e, vagyis hogy az adott gyűjtemény nem magántulajdon? Vagy a közgyűjtemény fogalma inkább azt fedi, hogy az a társadalomé vagy egy annak részét képező közösségé? Történetileg és elméletileg ugyanennyire indokolt a nyilvános hozzáférés kritériuma. Vagy egy harmadik szempont, a tevékenység a döntő? Nehéz szabatosan meghatározni, mitől a közé egy gyűjtemény. Tulajdon, nyilvánosság és közhasznú szellemi tevékenység egyaránt lényeges szempontok. Olyan mérlegelésük tűnik reálisnak, amely azon intézményt jelöli meg közgyűjteményként, amely nemcsak bürokratikus besorolásában, hanem hatásában is a közé. Amelynek gyűjteménye, produktumai, gondjai, jövőjének kérdései részét képezik a kulturális közbeszédnek. Amelyért felelősséget vállal a szakmai és a szélesebb köz, s amelynek egyúttal elvárásokat is megfogalmaz. Egy ilyen köz és gyűjteménye egyfajta kölcsönhatásban élnek, folyamatosan alakítják egymást. Részben tehát maga a köz határozza meg azt, mi vagy több közül melyik is valójában az övé. Az a közgyűjtemény, amelyik a közt neveli, s amelyet egyszerűen a köz is magáénak érez. Nem

csak formailag nyilvános (azaz fizikailag nem elzárt, megtekinthető) kell, hogy legyen a múzeum, hanem olyan üzenetet és olyan módon kell közvetítenie, hogy az tartalmában is nyilvános, közérthetővé és közhasznúvá tegye.

Tomsics Emőke *Nemzeti identitás és fotográfia* címmel a fénykép emlékezetformáló szerepéről tartott előadást. A történész számára a kérdés nem csak az lehet, mi módon reprezentálódik a „magyarosság”, „angolosság” stb. a vizuális kultúrában, nevezetesen a fotográfiában, hanem az is, ez utóbbi miként gyakorol hatást az embert körülvevő jelenségek közvetítésével és értelmezésével a „nemzeti én” formálódására. A továbbiakban ebből kiindulva arra tett kísérletet, hogy bemutassa: a fényképezet nemcsak regisztrálja, megjeleníti a nemzeti azonosság alakulásának egyes mozzanatait, hanem formálja is azokat, mindenekelőtt azáltal, hogy részt vállal hangsúlyaik kijelölésében, tematikájuk meghatározásában – a nemzeti kánon kialakításában.

A XIX. században a fotót két tulajdonsága tette alkalmassá arra, hogy tömegmédiummá váljon és hozzájáruljon a nemzetről való gondolkodáshoz: egyrészt az, hogy minden korábbi képalkotási módnál hívebben, hitelesebben tükrözte a valóságot, másrészt az, hogy a modernitást sugározta. A sajtóban megjelenő képek kétféleképpen reprezentálták a nemzeti múlt azon elemeit, melyeket Smith „használható múltnak” nevezett. Egyrészt megnevezték és nyomatékosították a nemzeti történelem dicső történéseit, másrészt kiválasztották a jelen eseményei, jelenségei közül azt, ami később dicső múlttá válhat. Az, hogy kiről és milyen eseményekről készült fénykép, alapvetően meghatározza azt, mi válhatott később e nagy hitelesítő erővel bíró forrás révén a vizualitásra egyre erőteljesebben építő médiumok közvetítésével a nemzeti történelem részévé. A fotográfia által a *jelen* üzen a *jövőnek* – mit szeretne önmagából a nemzeti múlt panteonjának részévé avatni.

Wessely Anna a kulturális örökség fogalmának változásairól tartott előadásában annak néhány fontos összetevőjére emlékeztetett. Ha a kulturális örökség összetétele és terjedelme a mindenkori, érvényesnek tekintett fogalom-meghatározás függvénye, akkor ki végzi el ezt a következményekkel terhes gondolati műveletet: örökhagyó „őseink” vagy mi magunk? A hagyatéuk egésze kincs a számunkra vagy csak az

általunk kiválogatott része? S ha a mi felelősségünk, hogy e kincset továbbadjuk gyermekeinknek, hogyan merhetünk a saját elfogult szempontjaink szerint válogatni? Lehetséges, hogy ami számunkra használhatatlan kacat vagy egy érdektelen feljegyzés, az utódaink szemében már jelentést hordozó tárgy vagy fontos dokumentum. Az előadás *Durkheim, Renan* és mások fogalom-magyarozatát ismertette jutott el az UNESCO legújabb, 2002-ben született kulturális örökség meghatározásáig, s rámutatott, hogy a kulturális örökség lassan egy rohamosan fejlődő új iparág, a kulturális turizmus és a tömegszórakoztatás, a minden régi és megkopott iránti divatos nosztalgiát és a csodás élmények hajszolását kielégítő új szolgáltatási ágazat, a *heritage industry*, sőt *cultural resource management* terepe lett.

Az összes előadást tartalmazó konferenciakötet január végére készül el.

Kiss Barbara
osztályvezető

Nemzetközi és Kulturális Titkárság, OSZK

Könyvtárak a nyelvtanulás, nyelvtanítás szolgálatában

Szakmai napok Zala megyében

Az Összefogás a könyvtárakért összefogás az olvasókért országos rendezvénysorozat keretében a Deák Ferenc Megyei Könyvtár Zala megyében három helyszínen rendezett *szakmai napokat*:

Keszthelyen a Fejér György Városi Könyvtárban, Nagykanizsán a Halis István Városi Könyvtárban és Zalaegerszegen a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban.

A témaválasztás meghatározó tényezője volt, hogy napjainkban a nyelvtudás központi jelentőségű kérdéssé vált. A tanácskozás tematikájának összeállításakor azt tartottuk szem előtt, hogy bemutassuk, az egyes könyv-

tárak, illetve a könyvtári rendszer hogyan tudja támogatni a nyelvet tanulók igényeit és a nyelvoktatók munkáját.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 1999 óta működik brit sarok, a megyei pedagógiai intézet könyvtárában pedig British Council (Resource Point) angol nyelvi állomány, így természetes volt számunkra, hogy a British Council Hungary szolgáltatásait bemutató előadás szerepeljen a programban. Keszthelyen és Zalaegerszegen *Gergely Zita*, Nagykanizsán *Kovácsné Eördögh Rita* mutatta be az Egyesült Királyság nemzetközi kulturális és oktatási kapcsolatait építő szervezet munkáját.

A British Council hetven éve működik Magyarországon. Célja, hogy elismertséget szerezzen az Egyesült Királyság értékeinek és eredményeinek, hű képet adjon a mai brit valóságról, és támogassa a brit–magyar kulturális kapcsolatokat. Széles tevékenységi területeik közül az előadók kiemelték a kortárs művészet bemutatását szolgáló kiállítások szervezését, a tudományt népszerűsítő programokat, az oktatási intézmények közötti kapcsolatokat, a nyelvoktatást, a nyelvvizsgáztatást és a nyelvtanárok továbbképzését. A British Council könyvtára az információs szolgáltatás fókuszpontja, ahol több mint tizenötezer könyv, videó és egyéb anyag található, köztük bibliográfiai CD-ROM-adatbázisok, amelyek tengernyi információhoz biztosítanak közvetlen hozzáférést az interneten keresztül.

A megyei könyvtárakban az 1997-ben született megállapodás alapján alakították ki a Gateway UK sarkokat, amelyek olyan informá-

Papp Anna Mária
a nagykanizsai szakmai napon

Marton Erika a Goethe Intézetet mutatta be a DFMK-ban.

Kardos Ferenc a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban

David Mitchell részletet olvas fel könyvéből a Deák Ferenc Megyei Könyvtár olvasótermében

ciós pontok, ahol általános, oktatási és turisztikai információkat találnak az érdeklődők Nagy-Britanniáról.¹ A British Council számítógépén a megyei könyvtárak brit sarkában a nyelvtanulókat helyben használható CD ROM-ok segítik a nyelvtanulásban és a nyelvvizsgára való felkészülésben.

Befejezésképpen az előadók néhány számadattal illusztrálták a British Council elmúlt évi tevékenységét: nyolcezer résztvevője volt a művészeti eseményeknek, 74 ezer dokumentumot kölcsönöztek könyvtárban és az információs pontokban, több mint háromezer fő tanult nyelvet és 1850 fő vizsgázott náluk, 1050 tanár vett részt a továbbképzéseiken. Felhívták a figyelmet a British Council honlapjára is (<http://www.britishcouncil.org/hungary>), ahol a nyelvtanulással és nyelvtanítással kapcsolatban sok hasznos információ található.

Míg a Gateway UK állományok csak helyben használhatók, a British Council angol nyelvi forrásgyűjteményei (Resource Point/Centre) kölcsönözhetőek. Ezeket pedagógiai könyvtárakban helyezték el. A zalai példát *Bedő Sándorné*, a Zala Megyei Művelődési és Pedagógiai Intézet, Szakképző Iskola Könyvtárának vezetője mutatta be. Könyvtárunk British Council gyűjteményét szótárak,

¹ A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 1999-ben kialakított Gateway Uk tájékoztató sarok szolgáltatásairól Kerekiné Beke Szilvia számolt be a Zalai Könyvtári Levelező 2002/2. számában.

nyelvtani alapművek, nyelvkönyvek, nyelvhasználati segédletek, szépirodalmi művek alkotják; dokumentumformátum szempontjából nyomtatott könyvek, folyóiratok, hang- és videokazetták. A gyűjtemény hasznossága keresettségén, sikerességén mérhető le, naponta egyre több nyelvoktató és nyelvtanuló kölcsönzi ezt az állományrészt. Jelenleg 1109 dokumentum szerepel a BC állományjegyzékén, de sajnos a bővülési lehetőségeik az eddigi segítő források elapadása miatt beszűkültek.

A német nyelv és kultúra ápolása céljából létrehozott Goethe Intézet munkáját Zalaegerszegen *Marton Erika*, Keszthelyen és Nagykanizsán *Nagy Éva* mutatta be. A Goethe Intézet 1951-ben alakult Németországban, majd két évvel később már külföldön is terjeszkedtek. Ma Münchenben található a Goethe Intézet központja. Németország területén 18, más országokban további 136 intézet működik. A budapesti intézetet 1988-ban alapították. (Internetes elérhetősége: <http://www.goethe.de/ms/bud/unindex.html>)

Magyarországi partnereivel közösen olyan témákon és projekteken dolgozik, amelyek segítségével a magyar köztudat részévé tudják tenni a német nyelvet és kultúrát. Irodalmi, művészeti, tudományos rendezvényeket szerveznek. A nyelvi osztály többek között nyelvtanfolyamokat, nyelvvizsgákat, tanári továbbképzéseket szervez. A Goethe Intézetnek világszerte 153 könyvtára van. Céljuk a Németországgal kapcsolatos információk közvetítése, a német nyelvű irodalom népszerűsítése, jövőbe mutató projektek

kezdeményezése. A budapesti könyvtár munkáját *Marton Erika* számadatokkal illusztrálta: 13 ezer dokumentummal rendelkeznek, a beíratkozott olvasók száma kétezer, és 2003-ban 21 ezer dokumentumot kölcsönöztek. A hagyományos könyvtári szolgáltatásokon kívül kiemelte a felolvasóestek, könyvkiállítások szervezését. A Goethe Intézet partnerkönyvtárai a kecskeméti, a szegedi, a veszprémi, az egri, a győri, a székesfehérvári, a szekszárdi, a szombathelyi megyei könyvtárak és a debreceni városi könyvtár. A partnerkönyvtári hálózatot 1995 óta építik, folyamatosan bővítik német nyelvű állományukat, rendezvényeket, nyelvtanfolyamokat szerveznek. Gyulán a Mogyoróssy János Városi Könyvtárban 1994-ben német olvasóterem is létesült.

Nagy Éva az egyik partnerkönyvtár szemszögéből mutatta be a Goethe Intézet szolgáltatásait Keszthelyen és Nagykanizsán. A szombathelyi Berzsényi Dániel Könyvtár a Goethe Intézettől célszerűen válogatott nyelvkönyveket, módszertani segédleteket, videókat, kazettákat, CD ROM-okat kapott, és néhány folyóiratot fizettek elő számukra. Ma 1554 dokumentum ez az állomány, amit beosztottak a raktári rendjükbe, vagyis nem különgyűjteményként helyezték el a könyvtárban.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár sokrétű tevékenységét *Papp Anna Mária* mutatta be a szakmai napokon. Az intézmény szépirodalmi, nyelvészeti, zenei szakkönyvtár és a magyarországi nemzetiségi könyvtárak koordinációs központja. Gyűjtőkörébe tartozik a nagy világnyelvek, a Magyarországon élő nemzetiségek, a környező országok népei szépirodalma, zenéje, illetve irodalomtudományi, nyelvészeti, zenetudományi tárgyú dokumentumai; a kisebbségi kérdés szakirodalma; a kis nyelvek, a holt, illetve mesterséges nyelvek hasonló tematikájú dokumentumai, a magyar irodalom, irodalomtörténet, nyelvtudomány, zene, zenetudomány irodalma. Egyedi gyűjteményével és tevékenységi területeivel támogatja a nyelvtanulást és a hazai kisebbségi országok népei szépirodalma, zenéje, illetve irodalomtudományi, nyelvészeti, zenetudományi tárgyú dokumentumai; a kisebbségi kérdés szakirodalma; a kis nyelvek, a holt, illetve mesterséges nyelvek hasonló tematikájú dokumentumai, a magyar irodalom, irodalomtörténet, nyelvtudomány, zene, zenetudomány irodalma. Egyedi gyűjteményével és tevékenységi területeivel támogatja a nyelvtanulást és a hazai kisebbségi

Gergely Zita beszél a British Council szolgáltatásairól a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban

ségi nyelvek és kultúrák megőrzését. 114 nyelv tanulásához szükséges források és eszközök széles választékát bocsátja a nyelvtanulók és nyelvtanárok rendelkezésére. Dokumentumállománya, szolgáltatásai segítik az otthoni nyelvtanulást, a könyvtárban pedig nyelvi labor is rendelkezésre áll.

Gáll Éva a zalaegerszegi rendezvényen az Apáczai ÁMK Könyvtárában működő idegen nyelvű tanulóközpontra hívta fel a figyelmet. Az Oktatási Minisztérium 2003-ban indította útjára a Világ-Nyelv pályázati csomagot az idegennyelv-tudás fejlesztésének céljából. Az internetcsatlakozással ellátott tanulóközpont könyvtári állományában nem nyelvkönyvek, hanem autentikus anyagok: könyvek, interaktív multimédiás CD-k, CD-ROM-ok, videofilmelek találhatók. Az állomány négy nyelvű, angol, francia, német és olasz. Közel 500 könyv, 5 videokazetta, 86 CD és hangkazetta, 24 CD-ROM található benne.

Elsősorban a 4–12. évfolyam tanulóinak nyelvtanulását, tárgyi tudásának fejlesztését segíti ez a tanulóközpont, főként nyelvi órák keretében, de más szakórákon is. A nyelvtanítás keretein belül az önálló nyelvtanulás felé irányítják pedagógusaink a diákokat. Figyelembe veszik adottságaikat, érdeklődési körüket.

Érdekes beszámoló volt Keszthelyen Benke Tímea előadása. A Fejér György Városi Könyvtárban kérdőíves vizsgálattal mérték fel, mennyire ismerik a felhasználók a könyvtár nyelvtanulást segítő szolgáltatásait. A 70 megkérdezettből 54 beszél valamilyen idegen nyelven. Köztük 31 fő rendelkezik nyelvvizsgálóval. A most tanulók közül a többség iskolai keretekben sajátítja el a nyelvet. A 70 megkérdezettből 59-en tudnak arról, hogy a könyvtár rendelkezik idegen nyelvű állománnyal, de csak 22-en kölcsönöztek ilyen dokumentumot. 62 fő tudja, hogy a könyvtárban vannak nyelvkönyvek és 22-en kölcsönöztek is már. 30 fő tudja, hogy vannak a könyvtárban nyelvtanulást segítő CD ROM-ok, de még egyikük sem használta. A videokazettákat sem vették igénybe, pedig 16 főnek tudomása volt ezekről. Az idegen nyelvű folyóiratok iránt a megkérdezettek fele érdeklődik.

² Erről a témáról Kardos Ferenc előadást tartott a Magyar Könyvtárosok Egyesülete idei miskolci vándorgyűlésén, melynek módosított szövege megjelent a Könyvtári Levelező/lap ez évi 11. számában.

Ez a kérdőíves vizsgálat is azt bizonyítja, hogy rendszeresen kevesen használják a idegen nyelvű állományt és a nyelvkönyveket, ugyanakkor egy fontos könyvtári szolgáltatás, ezért törekedni kell a minél teljesebb állománybeszerzésre, *meg kell ismertetni a felhasználókkal, milyen lehetőségeket kínál a könyvtár a nyelvtanulóknak és a nyelvtanároknak.*

A szakmai továbbképzés témájának összeállításakor a világnyelvek mellett gondoltunk a nemzetiségi etnikai kisebbségek számára nyújtott könyvtári szolgáltatások bemutatására is. *Kardos Ferenc A Halis István Városi Könyvtár a cigány kultúra könyvtára is* címmel tartott előadást mindhárom helyszínen.²

A rendezvénysorozat megvalósításához a Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Kollégiuma és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zala Megyei Szervezete nyújtott támogatást. A programokon megjelent érdeklődők (könyvtárosok, nyelvtanárok, diákok) megismerhették a könyvtárak nyelvoktatás támogatására kialakított együttműködési rendszerét és szolgáltatásait.

E tudósítás zárásaként szeretnék beszámolni a kollégáknak arról, hogy a Zala megyei könyvtárban november 9-én a British Council és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szervezésében nagy sikerű angol nyelvű irodalmi este került sor, *David Mitchell Ghostwritten* (Szellemírók) című könyvét mutattuk be.

Sebestyén Margit

Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg

X. Vas megyei könyvtári nap

2004. október 20-án rendezték meg a X. Vas megyei könyvtári napot, melynek ezúttal Répcelak, Vas megye legifjabb városa adott otthont. Az elhangzott előadások központi témája napjaink egyik időszerű kérdése, a regionalitás és a területi közigazgatás volt.

Pallósiné dr. Toldi Márta köszöntőjében elmondta, hogy a könyvtáraknak mindig is fontos szerepük volt a változtatások segítésében, s az idej szakmai nap egyik fő célja éppen az, hogy támaszt és erőt adjon ahhoz, hogy a könyvtárak is bekerüljenek a kistérségi szerveződések szereplői közé.

A köszöntő után elhangzott előadásban *dr. Németh Kálmán*, Répcelak polgármestere mutatta be a várost s az intézményrendszert, majd a könyvtárossággal kapcsolatos gondolatait osztotta meg a jelenlévőkkel. A könyvtárosságról mint olyan hivatásról beszélt, melynek egyik legfontosabb küldetése az, hogy a magyar irodalom lámpása legyen. Véleménye szerint a könyvtárosok legfontosabb feladata a könyv s a magyar irodalom terjesztése és népszerűsítése. Felhívta a figyelmet a könyvtáraknak a tévével és a különböző szórakozóhelyekkel folytatott versenyére is, melyben a magyar irodalom sajnos egyre jobban háttérbe szorul. Előadását egy olyan mondattal zárta, mely akár jelmondatnak is tekinthető: „*Móricz, Mikszáth, Illyés* még megmenthető, de a harcot meg kell vívni, s meg kell nyerni!” A megyei könyvtárigazgatónak átnyújtott virágcsokorral pedig kifejezte elismerését a megyében dolgozó könyvtárosoknak.

A következőkben *Nagy Károlyné*, a répcelaki Művelődési Otthon és Könyvtár könyvtárvezetője beszélt a könyvtár történetéről és mai funkcióvállalásáról. Előadásából megtudhattuk, hogy 1991-ben integrálódott a két intézmény. 2001-ben kezdődött meg a könyvtár bővítése és átalakítása, s 2002. december 19-én már működött a felújított intézmény, melynek hivatalos átadására 2003. február 7-én került sor.

Az intézmény története mellett az informatikai fejlesztésekről és szolgáltatásokról, a sikeres pályázatokról, a személyi feltételekről, valamint az állomány- és a használói adatokról is szó volt.

Szórádi Enikő, a répcelaki intézmény vezetője a művelődési otthont mutatta be. Beszélt az intézmény feladatrendszeréről, melybe beletartozik az egész életen át tartó tanulás lehetőségének megteremtése éppúgy, mint a helyi ünnepi alkalmak megszervezése s a különböző korosztályok szórakozási igényeinek támogatása. Az előadás során betekinthtünk egy kicsit az intézmény keretében működő csoportok életébe, s megismerkedhettünk néhány nagy rendezvénnyel is, például a Répcevidéki Művészeti Fesztivállal. A településen működő kulturális célú civil szerveződésekéről is szó volt. Az előadás zárógondolatai arra a kérdésre próbáltak választ adni, hogy mi a jövő útja. Szórádi Enikő elmondta, hogy a jövőt mindenképpen abban látja, hogy az intézménynek nyitnia kell az új felé, mindközben a régi megőrzésére is gondot kell fordítania. Fontosnak tartotta, hogy felismerjék a helyi

közösség igényeit, minél több egészségvédő programot szervezzenek s még inkább kiterjesszék a felnőttképzési lehetőségeket.

Dr. Tömböly Tamás, a Vas Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője, megyei nézőpontból elemezte a közigazgatási változásokat. Beszélt magának a fogalomnak a kialakulásáról, miszerint 1990. szeptember 30-a volt az a határ, amikor az államigazgatás és a közigazgatás fogalma elvált egymástól. Elmondta azt is, hogy a kistérség nem új fogalom a magyar közigazgatásban, régen járásoknak nevezték őket, majd 1984-es megszüntetésük után a városkörnyéket helyezték a járások helyébe. 1990-ben a városkörnyék szervezeti egysége is kimaradt a közgondolkodásból, az önkormányzati törvény a településekre helyezte a hangsúlyt. 2003-ban kormányrendelet született a kistérségek kialakításáról, s így jelenleg 168 kistérség működik az országban.

Dr. Perger Éva, a Magyar Közigazgatási Intézet főigazgatója, előadásában bemutatta az általa vezetett intézményt, mely többek közt a köztisztviselők továbbképzésének a módszertani központja, s emellett kutatásokkal is foglalkozik, amin belül a területi közigazgatás kutatása az egyik fontos feladatuk. Ezt követően a közigazgatási szintek közül a régiókkal, illetve a regionális közigazgatás kérdéseivel foglalkozott.

Az előadások sorát *Czupi Gyula*, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár igazgatója zárta, aki a nagykanizsai térség könyvtári együttműködésének tervét ismertette. Az e célból benyújtott pályázattal elnyerhető összeget arra szeretnék felhasználni, hogy a társulás könyvtárait egységes szolgáltatórendszerre tudják fejleszteni. Ez egy kistérségi informatikai rendszeren keresztül biztosítaná az ODR szolgáltatásainak elérhetőségét, valamint azt, hogy a kistérségben a könyvtári szolgáltatások jelentős köre utazás nélkül hozzáférhetővé váljék a kistérség valamennyi településén élő lakosság számára. Szeretnék lehetővé tenni a kistérségi szakmai kommunikációt, illetve a más információs térségben működő rendszerekhez való kapcsolódást.

Az előadások tehát bemutatták, hogy milyen szerepet fognak betölteni a térségek a közigazgatásban, s így a regionalitás kérdésén keresztül körvonalazták a könyvtárosok jövőbeni feladatait. Ezt követően a répcelaki nyugdíjasok kórusának műsorát hallgathattuk meg, majd tekeverseny zárta a szakmai nap programját.

Kiss Renáta